

Mienie Publiczne

mgr Arkadiusz Łukaszów
Zakład Prawa Administracyjnego
Uniwersytet Wrocławski

Stare klasyfikacje stają się nieprzydatne a często nielogiczne. PRZYKŁAD: W czasach przedwojennych i powojennych:

1. majątek skarbowo – fiskalny: zasób środków finansowych i rzeczy, z których państwo korzysta dla realizacji swych celów, jako z wartości kapitałowej (np. dochody z kapitału, pieniądze, papiery wartościowe, ale także lasy i przedsiębiorstwa)
2. majątek administracyjny: zasób rzeczy przeznaczonych bezpośrednio do urzeczywistniania konkretnych zadań administracji publicznej (np. budynki szkolne, koszary, szpitale, elektrownie, więzienia)
3. majątek użytku publicznego: rzeczy, z których wszyscy mogą korzystać, ze względu na ich naturalne cechy: powietrze, światło, woda, albo ze względu na ich przeznaczenie prawne: drogi publiczne, rzeki, gmachy publiczne, świątynie, muzea, teatry, biblioteki.

Na potrzeby współczesnego prawa administracyjnego należy stwierdzić, że

- Majątkiem publicznym jest majątek, który:
- niezależnie od podmiotu będącego właścicielem,
- zostaje w sposób prawny przeznaczony do użytku publicznego,
- w zakresie pełnego lub ograniczonego korzystania (również odpłatnego), regulowanego także lub wyłącznie prawem administracyjnym.

Przedmiotami majątku publicznego są:

- dobra naturalne,
- dobra wytworzone.

Właścicielami majątku publicznego są
PAŃSTWO I SAMORZĄD TERYTORIALNY.
Inne podmioty są właścicielami o ile
wynika to z prawa.

W chwili tworzenia nowego podziału administracyjnego część majątku publicznego przeszła z mocy prawa na własność gmin, NSA stwierdził jednak, że mimo tego potrzebny jest również dodatkowo – subsydiarnie akt administracyjny deklaratoryjny wojewody.

Przysparzanie majątku publicznego:

zmiany naturalne środowiska kwalifikowane przez obowiązujące prawo jako przysporzenie,

wydanie przewidywanego w porządku prawnym jednostkowego aktu normatywnego (generalnego), np. o utworzeniu rezerwatu,
przysporzenie z mocy prawa, np. nacjonalizacja,

zmiana właściciela powstała z mocy prawa wraz z konieczną deklaratoryjną decyzją administracyjną,

wydanie decyzji administracyjnej, np. wywłaszczenie nieruchomości

Przysporzenie może być czasowe lub bezterminowe.

Przysporzenie może być także czasowe (np. przejęcie nieruchomości na rzecz Sił Zbrojnych podczas stanu wojny)

Uszczuplenie majątku publicznego powinno odbywać się w podobnych formach jak przysporzenie, w sytuacji utraty waloru użyteczności publicznej.

Korzystanie pełni dwie funkcje:

- 1) jest warunkiem uznania określonych dóbr za majątek publiczny,
- 2) jest skutkiem uznania jakichś dóbr za majątek publiczny.

- Ad1

Cechy korzystania:

- a) charakter powszechny,
- b) cechy użyteczności publicznej,
- c) musi być ograniczone przez państwo lub podmiot publicznoprawny,
- d) dane korzystanie nie może być zastąpione innym korzystaniem,
- e) korzystanie publiczne nie może tolerować innego, jednoczesnego korzystania prywatnego z majątku publicznego.

Ad2

Korzystanie musi być bezpośrednie, z tym że może być powszechnie nieograniczone (plaża publiczna) lub powszechnie ograniczone (szkoła)

Podstawy prawne korzystania:

- a. bez konieczności istnienia jakichkolwiek warunków (park miejski)
- b. gdy uprawnienie powstaje z mocy prawa,
- c. gdy uprawnienie powstaje na mocy decyzji administracyjnej.

Mienie publiczne – mienie państwowe i mienie samorządowe

- Mienie państwowe – to własność i inne prawa majątkowe przysługujące Skarbowi Państwa i państwowym osobom prawnym
- Mienie samorządowe – własność i inne prawa majątkowe przysługujące gminom i ich związkom oraz innym gminnym osobom prawnym (w znaczeniu węższym), a także własność i inne prawa majątkowe przysługujące województwom i wojewódzkim osobom prawnym oraz powiatom i innym powiatowym osobom prawnym.

Mieniem publicznym gospodarują:

Skarb Państwa

Lub

Samorząd Terytorialny

Gospodarowanie mieniem publicznym oznacza podejmowanie takich działań faktycznych i prawnych, mających na celu wykorzystanie tego mienia w sposób zgodny z jego przeznaczeniem.

Art. 218 Konstytucji mówi, że organizację SP oraz sposób zarządzania mieniem SP określi ustawa.

SP jest osobą prawną, która w stosunkach cywilnoprawnych jest podmiotem prawa i obowiązków dotyczących mienia państwowego, nie należącego do innych państwowych osób prawnych.

Ustawa z dnia 16 grudnia 2016r. o zasadach
zarządzania mieniem państwowym (Dz.U. z
2020r. poz.735 ze zm)

Art. 3

Art. 4

Art. 6

Sposoby nabycia mienia

GMINA:

- w drodze komunalizacji – przejęcie składników mienia ogólnopaństwowego
- przekazanie gminie mienia w związku z utworzeniem lub zmianą granic gminy (w drodze porozumienia zainteresowanych gmin, a jak nie ma porozumienia decyzją premiera na wniosek ministra administracji)
- przekazanie przez administrację rządową w formie rozporządzenia RM,
- z własnej działalności gospodarczej,
- inne czynności prawne,
- w innych przypadkach określonych w ustawach.

Sposoby nabycia mienia

POWIAT:

- na podstawie odrębnej ustawy,
- przekazanie w związku z utworzeniem lub zmiana granic powiatu (jak w gminie),
- przejęcie od SP w drodze porozumienia,
- inne czynności prawne,
- inne przypadki określone w ustawach.

Sposoby nabycia mienia

WOJEWÓDTWO:

- na zasadach kodeksu cywilnego i innych ustaw,
- przekazanie mienia SP oraz mienia SP będących we władaniu państwowych osób prawnych na zasadach określonych w ustawie ustrojowej.

Sposoby nabycia mienia

Zgodnie z art. 165 ust. 1 Konstytucji RP jednostki samorządu terytorialnego mają osobowość prawną i przysługuje im prawo własność i oraz inne prawa majątkowe. **Własność i inne prawa majątkowe stanowią mienie w rozumieniu art. 44 k.c.**

Zasady gospodarowania

- jst samodzielnie decydują o przeznaczeniu i wykorzystaniu swojego majątku,
- nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania innych samorządowych osób prawnych i na odwrót,
- mieniem zarządzają organy jst,
- uchwały w sprawach mienia samorządowego wydają rady

wójt, marszałek, starosta wydają decyzje indywidualne również w zakresie gospodarowanie mieniem,

utworzone wspólnoty samorządowe również mogą zarządzać mieniem samorządowym znajdującym się w ich dyspozycji

Gmina i województwo mogą wykonywać działalność wykraczając poza zadania użyteczności publicznej, ale tylko w ściśle określonych sytuacjach:

Zasady gospodarowania

- niezaspokojone potrzeby na rynku lokalnym i jednoczesnym bezrobociu, co ma znacznie wpływać na poziom życia ludzi,
- jeżeli zbycie składnika mienia mogącego być wkładem do spółki lub rozporządzenie nim mogłoby przynieść stratę,
- województwo zaś poza sferą użyteczności publicznej może wykonywać czynności promocyjne, edukacyjne i wydawnicze służące rozwojowi województwa.

Formy organizacji majątku publicznego

1. jednostki utworzone przez SP lub organy JST, ale odrębne od nich – publiczne osoby prawne,
 2. jednostki utworzone przez SP i JST wchodzące w skład ich struktur – zakłady administracyjne nie mające osobowości prawnej
- ad 1 i ad 2 – o przedsiębiorstwach państwowych i zakładach

Formy organizacji majątku publicznego

Ustawa z dnia 30 sierpnia 1996r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (Dz.U. z 2019 r., poz. 21810 ze zm.)

Art. 1

Art.. 3

Art..4

Tryb udzielania zamówień publicznych

1. Przetarg nieograniczony
2. Przetarg ograniczony
3. Negocjacje z ogłoszeniem
4. Dialog konkurencyjny
5. Negocjacje bez ogłoszenia
6. Zamówienie z wolnej ręki
7. Zapytanie o cenę
8. Licytacja elektroniczna

UWAGA

Ustawa Prawo Zamówień Publicznych zmienia się w styczniu 2021 r.